

Eugene Terreblanche (esquerra) és el líder de l'AWB, organització paramilitar d'ultradreta que reclama la independència de la pàtria bòer.

d'esclafar importants revoltes pro-alemanyes encapçalades pels seus militars més reaccionaris.

L'any 1948, el nacionalisme afrikaner puja al poder de bracet amb el Partit Nacional, amb la consigna de l'*apartheid*. Poc després, una flamant República Sud-africana es divorcia de la Commonwealth. La població anglòfona blanca, minoritària, s'acomoda a la nova situació. Aparentment, els bòers més bel·ligerants havien aconseguit d'invertir el curs de la història. Quatre dècades més tard, la *Pretoriastroika* de Frederik De Klerk suscita el ressorgiment dels irredemptistes afrikaners. A cavall de la transició democràtica, les diverses formacions d'extrema dreta reclamen el restabliment d'una pàtria bòer. La unitat no és el seu fort: el Partit Conservador, parlamentari, demana un estat propi en el marc d'una Sud-àfrica Confederal. Afrikaner Volksunie, escindida de l'anterior, sol·licita una comunitat autònoma en un sistema federal. Un seguit de forces feixistes extraparlamentàries, des dels Wit Wolves al Moviment de Defensa Afrikana (AWB) de Terreblanche, exigeixen la independència.

Una causa impossible. Per a acabar-ho de complicar, no tots els afrikaners aposten per la confrontació. El Congrés de Nelson Mandela acull un nombre marginal, però influent, de militants afrikaners. El Partit Nacional de De Klerk encara capta les simpaties de

sectors moderats amplis, o si més no pragmàtics, que pateixen per la pròpia vida i la butxaca, en cas de conflicte a gran escala.

L'estiu del 1991, De Klerk decidia de plantar cara a la ultradreta. Ignorant les amenaces de Terreblanche, va organitzar un míting al poble de Ventersdorp, feu de l'AWB. El molt honorable va aconseguir d'escapar per pèls d'una batalla campal entre escamots neonazis i policia, que va acabar amb tres morts i qui-sap-los ferits. A partir d'aquell dia, l'esquerra entre moderats i exaltats es va anar obrint irremissiblement. Per als rebels, el president de Sud-àfrica esdevenia, en paraules de Terreblanche, "un traïdor que s'ha venut la pàtria a les forces obscures de Satan i del comunisme internacional".

La traïció es consumava uns mesos més tard amb el referèndum sobre la reforma política, que De Klerk va guanyar per majoria convincent (66%) entre l'electorat blanc. El camí quedava obert a la transformació de Sud-àfrica en un estat multiracial i plenament democràtic. Les converses de Kempton Park constituïen el fòrum privilegiat per a assumir l'aplicació i el seguiment del procés.

L'assalt a la "catedral de la democràcia", doncs, representa tant una mostra d'obcecació involucionista com de desesperació entre les files de l'extrema dreta. El poble afrikaner no fa pinya, ni de lluny, darrere un front compacte.

Nelson Mandela, l'endemà dels incidents, s'expressava en termes contundents; "Estic segur que el 90% de la comunitat afrikaner persegueix la pau, el progrés i la unitat en aquest país... L'altre 10% és clarament minoritari. Poden fer molt de mal, però si volen guerra, estem preparats".

L'exasperació dels altres, a més, troba la màxima expressió en un escull aparentment insalvable. La seva pàtria no té traducció territorial possible, si més no d'acord amb criteris democràtics i proporcionals. Els afrikaners, moderats i radicals inclosos, no tenen majoria absoluta (ni relativa) a cap regió de Sud-àfrica. Passada la histèria del 25 de juny, els principals partits a la taula de negociacions s'han mostrat disposats a estudiar propostes concretes d'autogovern. Però no s'ha presentat cap projecte, i probablement no se'n presentarà mai cap. El mapa dels secessionistes afrikaners només té fronteres clares a les vísceres d'alguns il·luminats.

Estranys companys de llit. La política, certament, porta a concubinatges ben estranys. Si Terreblanche i els seus fidels mantenen una opció purista, que preconitza engegar els negres als bantustans (reserves racials creades per l'*apartheid*), els anglòfons reticents a Anglaterra i adjudicar la resta de Sud-àfrica als bòers, altres formacions properes han optat per combinatòries diferents.